

Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody (Parki nar. Rez. przyr.)	22	3	369–406	2003
---	----	---	---------	------

DAN WÓLKOWYCKI, CELINA DZIEJMA,
MONIKA SZEWCZYK

Rośliny naczyniowe Narwiańskiego Parku Narodowego

WÓLKOWYCKI D., DZIEJMA C., SZEWCZYK M. 2003. Vascular plants of Narew National Park (NE Poland). *Parki nar. Rez. przyr.* 22: 369–406.

ABSTRACT: A checklist of the vascular plants occurring in the Narew National Park (NE Poland) is presented, together with a 5-degree evaluation of species occurrence frequency. Field surveys carried out in 2000 – 2001 have yielded records of 659 species, belonging to 89 families. Most abundantly represented families are: *Asteraceae* (with 72 species), *Poaceae* (68), *Rosaceae* (40), *Cyperaceae* (36), *Fabaceae* (36), *Caryophyllaceae* (31) and *Lamiaceae* (30). Among the growth-forms, perennials are most abundant, accounting for 66% of all species. Annuals (terophytes) comprise 21%, whereas trees and shrubs make up 13% of the flora. The flora of Narew National Park is dominated by species characteristic of reedbeds (*Phragmites*) and tall sedge beds (*Magnocaricion*), and those occurring in swamp woodlands and shrubs (*Alnetea glutinosae*). The largest species-richness is found in swamp woodlands, meadows and, most of all, in dry grasslands and oak-hornbeam forests on mineral islands. Such rare and endangered (in north-east Poland) species like *Dianthus superbus*, *Gentiana pneumonanthe*, *Iris sibirica*, *Potentilla rupestris* and *Salix starkeana* are recorded on the habitats of the last type. The alien species that have been noted in the national park, including particularly invasive ones, as: *Acer negundo*, *Echinocystis lobata*, *Impatiens glandulifera* and *I. parviflora*.

KEY WORDS: flora, vascular plants, Narew, NE Poland.

Dan Wolkowycki: Politechnika Białostocka, Zakład Ekologii Krajobrazu, ul. Wiejska 45a, 15–351 Białystok, e-mail: danwolko@pb.bialystok.pl; Celina Dziejma. Politechnika Białostocka, Zakład Ekologii Krajobrazu, ul. Wiejska 45a, 15–351 Białystok; Monika Szewczyk: Instytut Melioracji Użytków Zielonych, Zakład Ochrony Przyrody Obszarów Wiejskich, Falenty, 05–090 Raszyn, e-mail: m.szewczyk@imuz.edu.pl

WSTĘP

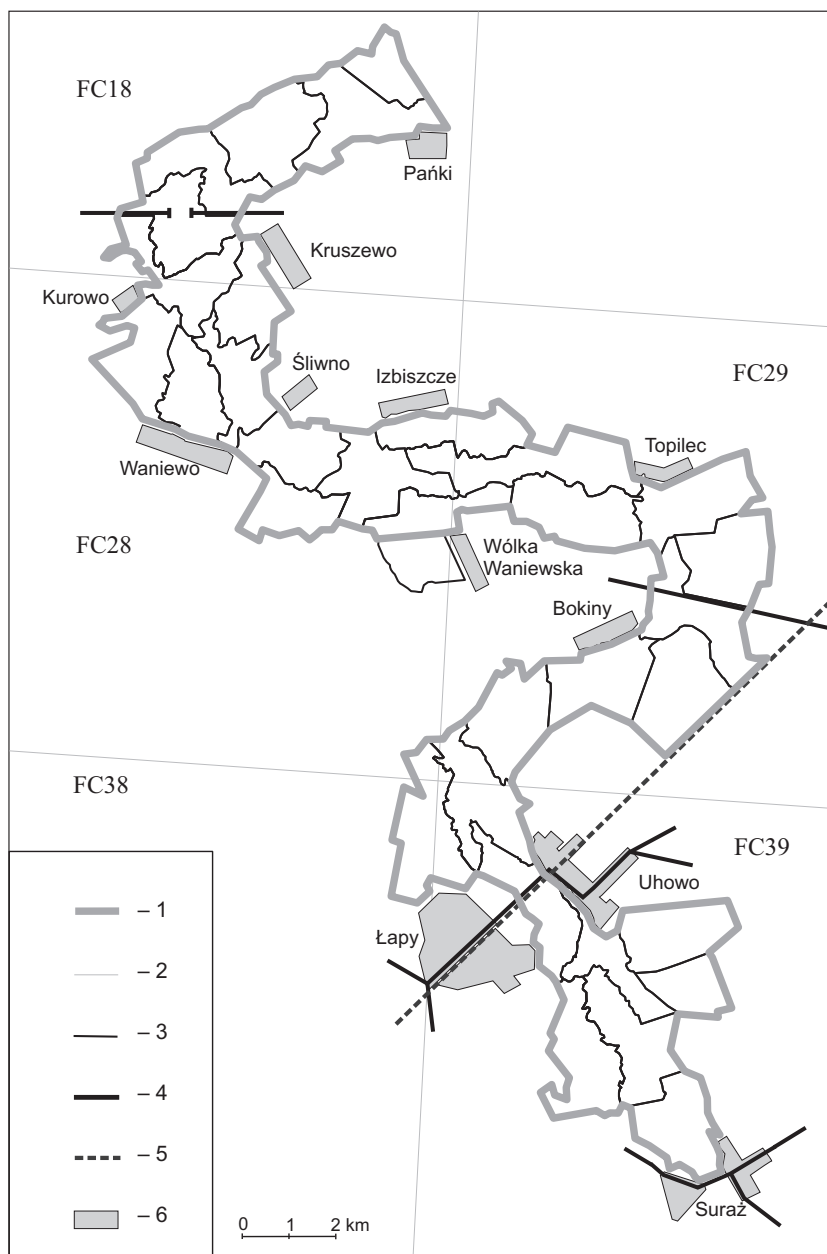
Najstarsze doniesienia na temat flory doliny Narwi z obszaru dzisiejszego Parku Narodowego pochodzą jeszcze z XIX w. EJSMOND (1887) tak opisuje nadnarwiańską część swojej wycieczki botanicznej: „... udałem się przez Łapy do Śliwna nad Narwią [...] Ze Śliwna zrobiłem ekskursyjną dalszą do lasu położonego pomiędzy wsią Pańki i Karpiniec [Las Karpiniec zapewne wraz z uroczyskiem Karano, poza Parkiem], a także na wyspę położoną za Pańkami na Narwi, tak zwaną Sosnowice [Sosnowiec], która przedstawia dla przyrodnika wiele zajęć z powodu swojej różnorodności tak powierzchni, jak i bogactwa gatunków roślin [...] Będąc w Łapach [...] spisałem rośliny,

jakie napotkałem wzdłuż plantu drogi do rzeki Narwi w jedną wiorstę i około wiorsty w stronę Warszawy”. Praca ta, chociaż stanowi niezwykle cenne źródło do historii flory regionu, nie jest wolna od pomyłek – autor np. podaje *Geranium molle* i *Melampyrum sylvaticum* nie wymieniając pospolitych *Geranium pusillum* i *Melampyrum pratense* (por. SOKOŁOWSKI 1995; ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2001). Następne, skąpe zresztą dane pochodzą z lat 30. XX w., ale opublikowano je znacznie później (PROŃCZUK 1973). W latach 70., kiedy projektowano zmeliorowanie bagiennej doliny Narwi pojawiają się pierwsze obszerniejsze opracowania jej siedlisk i roślinności (OKRUSZKO, OŚWIT 1973; OŚWIT 1973). Wraz z postulatami ochrony tego terenu zaczynają się badania m.in. nad florą roślin leczniczych (BOBIATYŃSKA 1982), roślin wodnych (CZECZUGA i in. 1982), roślinnością leśną i zaroślową doliny Narwi (SOKOŁOWSKI 1988). W późniejszym okresie powstały opracowania dotyczące warunków siedliskowych (OŚWIT 1991; BANASZUK H. 1996; BANASZUK P. 1996; DANIELEWSKA, KONDRATIUK 1996) oraz struktury przestrzennej i składu florystycznego zbiorowisk roślinnych (SOLON i in. 1990; MATOWICKA 1992; KOŁOS, MATOWICKA 1995; BARTOSZUK 1996). Badaniami objęto także florę synantropijną obrzeży Parku (WOŁKOWYCKI 1997, 2000). W opublikowanej dotychczas literaturze poświęconej szacie roślinnej Doliny Górnej Narwi w granicach Narwiańskiego Parku Krajobrazowego, a później Parku Narodowego, podaje się ok. 410 gatunków roślin naczyniowych.

Celem badań, których wyniki są prezentowane w niniejszej pracy było zestawienie listy gatunków roślin naczyniowych występujących obecnie w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego oraz oszacowanie ich częstości na tym obszarze.

TEREN BADAŃ

Badania objęły cały obszar Narwiańskiego Parku Narodowego, którego powierzchnia wynosi 7350 ha. Dolina Narwi w granicach Parku jest stosunkowo głęboko wcięta w wysoczyzny i zabagniona. Mokrałła zajmują ponad 95% dna doliny. Wykształciły się tutaj niemal wszystkie rodzaje siedlisk hydrogenicznych. Zabagnienie doliny nastąpiło po zmianie układu koryta rzeki z meandrującego na wielokorytowe (anastomozujące), co miało miejsce prawdopodobnie na przełomie okresu atlantyckiego i subborealnego ok. 4500–5000 lat temu (BANASZUK H. 1996). Lasy i zarośla stanowią 12% powierzchni Parku, wody – 9%, pozostałą część w głównej mierze zajmują łąki i szuwary, wśród których dominują powierzchniowo szuwary wielkoturzycowe i właściwe. Specyficzną cechą doliny Narwi, tak jak i niektórych innych dużych rzek północno-wschodniej Europy, jest występowanie mineralnych wyniesień, tzw. „grądzików” w obrębie zabagnionego dna. Wyniesienia te, z widnymi lasami grądowymi i murawami, mają charakter wysp siedliskowych niezwykle silnie skonstrastowanych z otaczającymi je mokradłami. Do końca lat 70. zabagnione łąki w dolinie Narwi były użytkowane rolniczo, dziś na olbrzymiej większości obszaru Parku koszenie jest zarzucone.

Ryc. 1. Narwiański Park Narodowy: 1 – granica Narwiańskiego PN, 2 – granice kwadratów ATPOL, 3 – granice zastosowanych w badaniach pól kartogramu, 4 – główne drogi, 5 – linia kolejowa, 6 – miejscowości.

Fig. 1. Narew National Park: 1 – borders of Narew National Park, 2 – borders of ATPOL plots, 3 – borders of choropleth plots used in area studies, 4 – main roads, 5 – railway, 6 – settlements.

MATERIAŁ I METODY

Badania florystyczne prowadzone były w latach 2000–2001 metodą kartogramu polowego, w znacznej części w ramach prac nad planem ochrony Narwiańskiego Parku Narodowego. Obszar Parku Narodowego podzielony został na 32 pola o nieregularnym kształcie (Ryc. 1). Powierzchnia jednego pola wynosiła ok. 2 km². Granice pól prowadzone były tak, aby ułatwić ich lokalizację w niezwykle trudnym terenie, np. wzdłuż koryt rzecznych. W każdym z pól wykonano spis florystyczny rejestrując wszystkie gatunki roślin niezależnie w różnych typach roślinności. Każde z pól w trakcie badań odwiedzane było przynajmniej dwukrotnie, wykorzystano również dane ze zdjęć fitosocjologicznych wykonanych w tym okresie. Taki sposób gromadzenia danych pozwolił na ocenę częstości występowania gatunków, która w tej pracy podana jest w skali pięciostopniowej o równych przedziałach. Do pierwszej klasy częstości (1) zaliczono gatunki, które występują najwyżej w 20% pól podstawowych, do drugiej klasy (2) gatunki o frekwencji w przedziale 21–40%, do trzeciej (3) – gatunki o frekwencji w przedziale 31–60%, do czwartej (4) – gatunki o frekwencji w przedziale 41–80%, do piątej klasy (5) te, które notowane były w przeszło 80% pól.

Zamieszczony w pracy wykaz obejmuje wszystkie gatunki stwierdzone na obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego w latach 2000–2001 oraz podawane z jego obszaru w literaturze. Rośliny, wymieniane w publikacjach dotyczących obszaru Parku, ale nie stwierdzone w trakcie badań nie zostały zaliczone do jego współczesnej flory, a w wykazie wyróżnione są mniejszą czcionką. W zestawieniu pominięto najprawdopodobniej błędne literaturowe daty, dotyczące występowania na obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego *Achillea ptarmica*, *Carduus nutans*, *Luzula alpino-pilosa* i *Salix arenaria*. Pominięto także podawane w literaturze daty dla takich gatunków jak *Huperzia selago*, *Ledum palustre*, *Listera ovata*, *Platanthera bifolia* i *Rhynchospora alba*, których stanowiska leżą już poza granicami Parku Narodowego (m.in. EJSMOND 1887; SOLON i in. 1990; MATOWICKA 1992). Literaturę cytowano przede wszystkim dla gatunków rzadszych i nie odnotowanych w latach 2000–2001. Nomenklaturę, poza nielicznymi wyjątkami (*Elymus*, *Pyrus*) przyjęto za MIRKIEM i in. (1995). Po nazwie gatunku zamieszczono krótkie uwagi dotyczące jego częstości, ewentualnie rozmieszczenia oraz preferowanych siedlisk. Podano także informacje dotyczące statusu gatunków szczególnej troski – objętych ochroną prawną, zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (KĄŻMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001) oraz statusu geograficzno-historycznego gatunków obcych we florze północno-wschodniej Polski. W tym ostatnim przypadku zastosowano powszechnie stosowaną w polskiej literaturze klasyfikację KORNASIA (1981) i TRZCIŃSKIEJ-TACIK (1979).

WYNIKI I ICH DYSKUSJA

Krótką charakterystyka flory Narwiańskiego Parku Narodowego

Ponieważ głównym celem pracy było zestawienie wykazu gatunków roślin naczyniowych Narwiańskiego Parku Narodowego w tym miejscu zamieszczono tylko bardzo ogólną charakterystykę jego flory.

W latach 2000–2001 na terenie Narwiańskiego Parku Narodowego stwierdzono występowanie 659 gatunków roślin. Współczesna flora Parku obejmuje przedstawicieli 89 rodzin. Najliczniej reprezentowane są złożone *Asteraceae* z 72 gatunkami, trawy *Poaceae* z 68 gatunkami, różowate *Rosaceae* z 40 gatunkami, ciborowate *Cyperaceae* i motylkowe *Fabaceae* z 36 gatunkami z każdej z rodzin oraz goździkowate *Caryophyllaceae* z 31 gatunkami i wargowe *Lamiaceae* liczące 30 gatunków. Spektrum taksonomiczne flory Parku jest zatem dość wiernym odbiciem stosunków panujących we florze Polski (PAWŁOWSKA 1972). Kolejność rodzin najbogatszych w gatunki w obu przypadkach jest podobna, z tym, że we florze Polski równie licznych przedstawicieli co motylkowe mają rodziny krzyżowych i trędownikowatych. Nieco inne są także proporcje liczb gatunków reprezentujących poszczególne rodziny.

Najliczniejszą grupą roślin, obejmującą 66% wszystkich gatunków, są byliny. Rośliny jednoroczne (terofity) stanowią 21% flory, a gatunki drzewiaste 13%. Pod względem ogólnego zasięgu geograficznego większość gatunków reprezentuje podelement euro-syberyjski i grupę niżową podelementu środkowoeuropejskiego (PAWŁOWSKA 1972). Bardzo nieliczne we florze Parku są rośliny o zasięgu subatlantyckim. Do grupy górskiej należą tylko gatunki o stanowiskach antropogenicznych – *Alnus incana* i *Sambucus racemosa* oraz nie odnaleziona w trakcie badań *Trifolium spadiceum* (EJSMOND 1887, ZAJĄC 1996). Wśród roślin ozasięgu borealnymosiem – *Calamagrostis stricta*, *Callapalustris*, *Carex chordorrhiza*, *Lysimachia thyrsoiflora*, *Polemonium caeruleum*, *Salix starkeana*, *Trientalis europaea* i *Viola epipsila* należy do historycznego elementu borealnego (KULCZYŃSKI 1923–1924).

Olbrzymią większość flory Narwiańskiego Parku Narodowego stanowią gatunki często spotykane na właściwych sobie siedliskach w północno-wschodniej Polsce. W skład grupy o najwyższej frekwencji wchodzi 85 gatunków (13% całej flory), których prawdopodobieństwo odnotowania na powierzchni 2 km² wynosi co najmniej 50%. Wiele spośród nich tworząc bardzo liczne populacje kształtuje warunki życia innych roślin i fizjonomię szaty roślinnej Parku. Przeważają wśród nich gatunki szuwarów właściwych i wielkoturzycowych oraz występujące w lasach i zaroślach bagiennych. Wydaje się, że dominacja w roślinności Parku szuwarów z klasy *Phragmitetea* wpływa na względne ubóstwo jego flory, co jest zgodne z koncepcją wiążącą bogactwo gatunkowe z różnorodnością siedlisk (WILLIAMS 1943 za GOTELLI, GRAVES 1996). Najbogatsze florystycznie są zbiorowiska lasów bagiennych, łąk oraz przede wszystkim muraw i widnych lasów grądowych. Powierzchnia lasów

w Narwiańskim PN jest jednak niewielka, nie przekracza 900 ha, stąd nawet pospolite gdzie indziej gatunki leśne mogą być tu rzadko notowane, a niektóre nie występują wcale. Szczególnie duży wpływ na bogactwo flory Parku mają siedliska wyniesień mineralnych, tzw. „grądzików”. Występują tu m.in. *Dianthus superbus*, *Iris sibirica*, *Polemonium caeruleum*, *Salix starkeana*, *Saxifraga granulata*. Tu rośnie także pięciornik skalny *Potentilla rupestris*, osobliwość flory Doliny Narwi, z której krawędzi i wyniesień mineralnych znane są jedyne stanowiska tego gatunku na całym Podlasiu (WAGA 1847–1848; EJSMOND 1887; WOŁKOWYCKI 1999), położone na wschodnim kresie europejskiego zasięgu.

Areal szuwarów niskoturzycowych i koszonych łąk w Parku Narodowym stale się kurczy, co pociąga za sobą spadek różnorodności flory oraz zanik lub zmniejszanie się populacji takich gatunków jak *Blysmus compressus*, *Carex chordorrhiza*, *C. diandra*, *C. distans*, *C. dioica*, *C. lasiocarpa*, *C. limosa*, *Dactylorhiza* spp., *Eriophorum latifolium*, *Gentiana pneumonanthe*, *Linum catharticum*, *Parnassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *Trifolium spadiceum* a nawet *Cirsium rivulare* i *Succisella inflexa* pospolitych w innych częściach północnego Podlasia.

Wysoką liczbę gatunków notuje się na siedliskach antropogenicznych znajdujących się w granicach Parku Narodowego, przede wszystkim na odłogach i przydrożach. Z siedliskami tego typu związane są liczne antropofity. We florze Parku, oprócz 534 gatunków rodzimych (stanowiących 81% jego flory) występuje 125 gatunków obcych geograficznie (19% flory). W tej drugiej grupie 65 gatunków to archeofity, czyli rośliny przybyłe przed końcem XV w., a 32 gatunki to kenofity, czyli zadomowione we florze północno-wschodniej Polski rośliny obce geograficznie, przybyłe tu później niż w XV w., a najczęściej dopiero w XIX lub XX stuleciu. Pozostałe 23 gatunki obce geograficznie to rośliny przejściowo dziczejące z uprawy. Większość antropofitów to gatunki o niewielkich populacjach, występujące jedynie na obrzeżach Parku, tylko nieliczne są w stanie rozprzestrzeniać się na siedliskach mokradłowych. Gatunki najbardziej ekspansywne, a więc stanowiące potencjalne zagrożenie dla swoistości flory Narwiańskiego Parku Narodowego należą do kenofitów. Reprezentujące tę grupę moczarka kanadyjska *Elodea canadensis* i tatarak *Acorus calamus* zakończyły już rozprzestrzenianie się w regionie i opanowały wszystkie dostępne tu siedliska. Klon jesionolistny *Acer negundo*, kolczurka *Echinocystis lobata*, niecierpki *Impatiens glandulifera* i *I. parviflora* oraz uczepek amerykański *Bidens frondosa* dopiero wkraczają na obszar Parku Narodowego i w najbliższej przyszłości można spodziewać się wzrostu ich liczebności. Spośród nich najbardziej rozpowszechniony jest *Echinocystis lobata*, który wchodzi do tzw. zbiorowisk welonowych tworzonych przez pnącza na okrajkach zarośli wierzbowych i lasów bagiennych. Tuż przy granicy Parku występują barszcz kaukaski *Heracleum sosnovskii* (w Surazu, WOŁKOWYCKI 1997, 2000) i szczaw omszony *Rumex confertus* (m.in. w Bokinach). Rozprzestrzeniając się wzdłuż rowów, przydroży oraz na łąkach gatunki te, znane z niezwykle silnej ekspansywności, są w stanie skolonizować w ciągu następnych lat obrzeża Parku.

Do flory Narwiańskiego Parku Narodowego należy 15 gatunków objętych ochroną ścisłą i 11 gatunków pod ochroną częściową. Występuje tu pięć gatunków ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (KAŻMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001) – krytycznie zagrożony *Viola epipsila*, wymierający w Polsce *Dactylorhiza incarnata* ssp. *ochroleuca* oraz narażone na wyginięcie *Carex chordorrhiza*, *Polemonium caeruleum* i *Succisella inflexa*. Trzy ostatnie gatunki w północno-wschodniej Polsce są jeszcze częste na właściwych sobie siedliskach, jednak w Narwiańskim Parku Narodowym *Carex chordorrhiza* i *Succisella inflexa* mają skrajnie nieliczne populacje. Przyczyną takiego stanu rzeczy należy upatrywać przede wszystkim w zmianach użytkowania gruntów – w zarzucaniu koszenia szuwarów niskoturzycowych i łąk, co obok zmian stosunków wodnych jest głównym czynnikiem wpływającym negatywnie na różnorodność florystyczną Narwiańskiego Parku Narodowego.

WYKAZ GATUNKÓW

W nawiasach wytłuszczoną czcionką oznaczono klasę częstości gatunku na podstawie jego obecności w 32 polach podstawowych na obszarze Parku. Zamieszczono tam także symbole kwadratów ATPOL, w których gatunek stwierdzono. Klasy częstości nie podano dla gatunków nie zaliczonych do współczesnej flory Parku, których opisy wyróżnione są mniejszą czcionką.

Lycopodiaceae

- Lycopodium annotinum* L. – pod ochroną ścisłą, rzadko w borach (**1**; FC29, FC39).
Lycopodium clavatum L. – pod ochroną ścisłą, rzadko w borach na obrzeżach Parku (**1**; FC39).

Equisetaceae

- Equisetum arvense* L. – dość często (**3**; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Equisetum fluviatile L. – b. często na całym obszarze (**5**; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Equisetum palustre L. – często (**4**; FC18, FC28, FC29, FC39).
Equisetum pratense EHRH. – dość często (**3**; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Equisetum sylvaticum L. – niezbyt często w lasach (**2**; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Hypolepidaceae

- Pteridium aquilinum* (L.) KUHN. – dość rzadko na wyniesieniach mineralnych i w lasach koło Wólki Waniewskiej (**1**; FC18, FC28, FC29).

Thelypteridaceae

- Gymnocarpium dryopteris* (L.) NEWMAN – rzadko w olsach (**1**; FC38).
Thelypteris palustris SCHOTT. – często na całym obszarze (**4**; FC18, FC28, FC29, FC39).

Athyriaceae

Athyrium filix-femina (L.) ROTH – dość często w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Aspidiaceae

Dryopteris carthusiana (VILL.) H. P. FUCHS – niezbyt często, w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Dryopteris cristata (L.) A. GRAY – rzadko w szuwarach z *Carex rostrata* (1; FC39).

Dryopteris dilatata (HOFFM.) A. GRAY – rzadko w lasach, głównie między Surazem i Uhowem (1; FC18, FC29, FC39).

Dryopteris filix-mas (L.) SCHOTT – niezbyt często (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Salviniaceae

Salvinia natans (L.) ALL. – element subfossylnej flory doliny Narwi; szczątki znalezione w okolicach Kruszewa, w torfach łożowych datowanych na 4,5 – 2,5 tys. lat BP (OKRUSZKO, OŚWIT 1973); współczesne występowanie gatunku w Parku prawdopodobne wobec odnalezienia efemerycznego stanowiska na południowo-zachodnich obrzeżach Białegostoku (CZERWIŃSKI, inf. ustna).

Pinaceae

Larix decidua MILL. – ergazjofigit lub kenofit, sporadycznie odnawia się w borach na północ od Suraza (1; FC39).

Picea abies (L.) H. KARST. – niezbyt często w olsach i borach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Pinus sylvestris L. – na siedliskach borowych na obrzeżach Parku, wprowadzona także na wyniesieniu mineralnym pod Topilcem (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Cupressaceae

Juniperus communis L. – niezbyt często w lasach na obrzeżach doliny i na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Salicaceae

Populus alba L. – na wyniesieniach mineralnych pod Uhowem (1; FC29).

Populus sectio Tacamahaca – kenofit, sadzony i odnawiający się na obrzeżach doliny (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Populus × *canadensis* MOENCH – jak poprzedni (1; FC29, FC39).

Populus nigra L. – pod Śliwnem i w uroczysku Sosnowiec (EJSMOND 1887).

Populus tremula L. – często na wyniesieniach mineralnych i na obrzeżach doliny (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Salix alba L. – rozproszona na całym obszarze (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

- Salix aurita* L. – niezbyt często, w uroczysku Sosonowiec (EJSMOND 1887), pod Surazem, Bokinami, Topilcem i w uroczysku Rynki (1; FC28, FC29, FC39).
- Salix caprea* L. – często w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Salix cinerea* L. – b. często na całym obszarze (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Salix fragilis* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Salix fragilis* × *viminalis* – tylko pod Topilcem (1; FC29).
- Salix myrsinifolia* SALISB. – rzadko pod Pańkami, Topilcem, Bokinami i w uroczysku Rynki (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Salix pentandra* L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Salix purpurea* L. – częściej tylko powyżej Łap i poniżej Waniewa (2; FC18, FC28, FC39).
- Salix rosmarinifolia* L. – często, m.in. na obrzeżach wyniesień mineralnych i b. licznie w uroczysku Rynki (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Salix starkeana* WILLD. – na wyniesieniach mineralnych pod Rzędzianami (1; FC18).
- Salix triandra* L. – pod Kurowem i w południowej części Parku (1; FC28, FC29, FC39).
- Salix viminalis* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Betulaceae

- Alnus glutinosa* (L.) GAERTN. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Alnus incana* (L.) MOENCH – b. rzadko pod Kurowem, może tylko jako kenofit (1; FC28).
- Betula pendula* ROTH – często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Betula pubescens* EHRH. – często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Corylaceae

- Carpinus betulus* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Corylus avellana* L. – rzadko, głównie pod Kurowem (1; FC18, FC28, FC39).

Fagaceae

- Quercus robur* L. – często w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Quercus rubra* L. – kenofit, rzadko w lasach (1; FC18, FC39).

Ulmaceae

- Ulmus glabra* HUDS. – tylko na grobli pod Kurowem (1; FC18).
- Ulmus laevis* PALL. – niezbyt często na obrzeżach doliny (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Ulmus minor* MILL. – pod Kurowem (1; FC18).

Cannabaceae

Humulus lupulus L. – pospolicie na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Urticaceae

Urtica dioica L. – powszechnie, coraz liczniej w szuwarach na przesychniętych torfach (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Urtica urens L. – archeofit, na siedliskach ruderalnych pod Łapami i Topilcem (1; FC29, FC39).

Aristolochiaceae

Asarum europaeum L. – pod ochroną częściową, tylko na grobli pod Kurowem (1; FC18).

Polygonaceae

Fallopia convolvulus L. – archeofit, niezbyt często (3; FC28, FC29, FC38, FC39).

Polygonum amphibium L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Polygonum aviculare L. – często na drogach i namuliskach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Polygonum bistorta L. – dość rzadko, liczniej w południowej części Parku i pod Topilcem (2; FC28, FC29, FC39).

Polygonum hydropiper L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39)

Polygonum lapathifolium L. – na siedliskach synantropijnych i namuliskach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Polygonum mite SCHRANK – rzadko pod Łapami i Surazem (1; FC39).

Polygonum persicaria L. – dość często na namuliskach i sieliskach ruderalnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex acetosa L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex acetosella L. – dość często na wyniesieniach mineralnych i w borach na obrzeżach Parku (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex aquaticus L. – pod Uhowem i Izbiszczami (1; FC28, FC39).

Rumex conglomeratus MURRAY – odnotowany w szuwarze *Caricetum elatae* (SOLON i in. 1990).

Rumex crispus L. – pospolicie (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex × *heterophyllus* SCHULTZ – dość często (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex hydrolapathum HUDS. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex maritimus L. – rozproszony, na namuliskach, w szuwarach turzycowych, częściej na południu Parku (2; FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex obtusifolius L. – dość często w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rumex thyrsiflorus FINGERH. – na obrzeżach Parku (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Chenopodiaceae

- Atriplex nitens* SCHKUHR – w okolicach Łap i Suraza (1; FC39); na Nizinie Północnopodlaskiej rozprzestrzenia się od niedawna jako kenofit, może poza Drohiczyń, gdzie stanowiska zapewne są znacznie starsze (WOŁKOWYCKI 2000); w okolicach Parku licznie także w Borowskich i w Pietkowie (FC49).
- Atriplex prostrata* BOUCHER ex Dc. – na brzegach koryt rzecznych, coraz częściej na okresowo podsychających torfowiskach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Chenopodium album* L. – we wsiach na obrzeżach Parku, pojawia się też na wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Chenopodium glaucum* L. – w zbiorowiskach namułkowych (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Chenopodium hybridum* L. – archeofit, w zbiorowiskach ruderalnych na obrzeżach Parku (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Amaranthaceae

- Amaranthus retroflexus* L. – kenofit, na obrzeżach (1; FC28, FC39).

Caryophyllaceae

- Agrostemma githago* L. – archeofit, rzadko w uprawach i na odłogach pod Uhowem i Topilcem (1; FC28, FC29, FC39).
- Arenaria serpyllifolia* L. – na przydrożach i w murawach (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Cerastium arvense* L. – rzadko na obrzeżach (1; FC18, FC28, FC29).
- Cerastium holosteoides* FR. em. HYL. – często na łąkach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cerastium macrocarpum* SCHUR em. GARTNER – w olsach (1; FC28, FC29).
- Cerastium semidecandrum* L. – niezbyt rzadko w murawach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Dianthus deltoides* L. – pod ochroną częściową, rzadko w murawach i na przydrożach (1; FC29, FC39).
- Dianthus superbus* L. – pod ochroną ścisłą, na wyniesieniach mineralnych między Surazem i Uhowem (1; FC39).
- Herniaria glabra* L. – niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Lychnis flos-cuculi* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Melandrium album* (MILL.) GARCKE – archeofit, dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Moehringia trinervia* (L.) CLAIRV. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Myosoton aquaticum* (L.) MOENCH – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Sagina nodosa* (L.) FENZL – niezbyt rzadko na łąkach i pastwiskach (2; FC28, FC29, FC39).
- Sagina procumbens* L. – rzadko na drogach i pastwiskach (1; FC18, FC29, FC39).

- Saponaria officinalis* L. – na przydrożach pod Surazem (1; FC39).
Scleranthus annuus L. – archeofit, na obrzeżach Parku (1; FC39).
Scleranthus perennis L. – dość często w murawach i na odłogach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Scleranthus polycarpus L. – pod Surazem i Topilcem (1; FC29, FC39).
Silene nutans L. – dość często w borach i na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Silene vulgaris (MOENCH) GARCKE – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Spergula arvensis L. – archeofit, niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Spergula morisonii BOREAU – pod Wólką Waniewską (1; FC29).
Spergularia rubra (L.) J. PRESL et C. PRESL – jak poprzedni (1; FC28, FC29).
Stellaria graminea L. – często na całym obszarze (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Stellaria holostea L. – rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Stellaria media (L.) VILL. – na siedliskach synantropijnych (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Stellaria nemorum L. – niezbyt często w olsach (2; FC28, FC29, FC39).
Stellaria palustris RETZ. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Stellaria uliginosa MURRAY – niezbyt rzadko w szuwarach turzycowych i na łąkach (2; FC28, FC29, FC39).
Viscaria vulgaris RÖHL. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Nymphaeaceae

- Nuphar lutea* (L.) SIBTH. et SM. – pod ochroną ścisłą, bardzo pospolity (5; FC28, FC29, FC38, FC39).
Nuphar pumila (TIMM) DC. – podany ze starorzeczy na odcinku Izbiszcz – Waniewo (CZECZUGA i in. 1983; FC28), w trakcie badań w latach 2000–2001 nie odnotowany.
Nymphaea alba L. – pod ochroną ścisłą, dość często, ale znacznie mniej licznie niż grążel (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Ceratophyllaceae

- Ceratophyllum demersum* L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Ranunculaceae

- Anemone nemorosa* L. – niezbyt rzadko, w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Aquilegia × hybrida – rzadko zdziczały na obrzeżach olsów i na przydrożach koło Paniek (1; FC18).
Aquilegia vulgaris L. – pod ochroną ścisłą, na wyniesieniu mineralnym w uroczysku Murawiniec (1; FC29)

- Batrachium aquatile* (L.) DUMORT. – rzadko, m.in. na drogach w olsach (1; FC29, FC39).
Batrachium circinatum (SIBTH.) FR. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29).
Batrachium trichophyllum (CHAIX) BOSCH – jak poprzedni (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Caltha palustris L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Consolida regalis GRAY – archeofit, rzadko na polach i na przydrożach (1; FC28, FC29, FC39).
Ficaria verna HUDS. – w grądach (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
Myosurus minimus L. – na drogach na północ od Suraza (1; FC39).
Ranunculus acris L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Ranunculus auricomus L. – znacznie rzadziej niż poprzedni (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Ranunculus bulbosus L. – na nasypach pod Bokinami i Kurowem (1; FC18, FC29).
Ranunculus flammula L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Ranunculus lanuginosus L. – rzadko, w lasach (1; FC18, FC28, FC29).
Ranunculus lingua L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Ranunculus polyanthemus L. – na wyniesieniach mineralnych pod Radulami i Topilcem (1; FC18, FC29).
Ranunculus repens L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Ranunculus sceleratus L. – niezbyt rzadko na namuliskach i na łąkach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Thalictrum aquilegiifolium L. – w grądach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Thalictrum flavum L. – rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC29, FC39).
Thalictrum lucidum L. – dość często, na łąkach i na obrzeżach wyniesień mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Papaveraceae

- Chelidonium majus* L. – niezbyt rzadko na siedliskach synantropijnych i w borach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Papaver argemone L. – archeofit, b. rzadko na odłogach i polach (1; FC28, FC29).
Papaver dubium L. – jak poprzedni (1; FC28, FC29).
Papaver rhoeas L. – jak poprzednie (1; FC39).

Fumariaceae

- Fumaria officinalis* L. – archeofit, b. rzadko na polach (1; FC38).

Brassicaceae

- Arabis glabra* (L.) BERNH. – dość często na wyniesieniach mineralnych, poza tym rzadko na obrzeżach borów (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Armoracia rusticana P. GAERTN., B. MEY. et SCHERB. – archeofit, niezbyt rzadko na siedliskach synantropijnych (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

- Barbarea stricta* ANDRZ. – niezbyt rzadko, głównie w szuwarach wielkoturzycowych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Berteroa incana* (L.) DC. – prawdopodobnie archeofit, na przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Bunias orientalis* L. – kenofit, w szuwarach turzycowych przy nasypie kolejowym pod Baciutami (1; FC29).
- Capsella bursa-pastoris* (L.) MEDIK. – archeofit, dość często na drogach i innych siedliskach synantropijnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cardamine amara* L. – rzadko w olsach (1; FC29, FC38).
- Cardamine dentata* SCHULT. s. s. – na łąkach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cardamine pratensis* L. – często na łąkach (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cardaminopsis arenosa* (L.) HAYEK – dość często na siedliskach synantropijnych, na wyniesieniach mineralnych i przesuszonych łąkach (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Descurainia sophia* (L.) WEBB ex PRANTL – archeofit, na obrzeżach doliny (1; FC39).
- Erophila verna* (L.) CHEVALL. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Raphanus raphanistrum* L. – archeofit, na obrzeżach Parku (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Rorippa amphibia* (L.) BESSER – b. często, w szuwarach trzcinowych i turzycowych (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Rorippa palustris* (L.) BESSER – niezbyt często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Rorippa sylvestris* (L.) BESSER – rzadziej niż poprzednia (2; FC28, FC29, FC39).
- Sinapis alba* L. – rzadko, dziczejąca z uprawy (1; FC29, FC39).
- Sinapis arvensis* L. – archeofit, na obrzeżach Parku (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Sisymbrium officinale* (L.) SCOP. – archeofit, na siedliskach synantropijnych (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Thlaspi arvense* L. – archeofit, na przydrożach i odłogach (1; FC39).

Droseraceae

- Drosera rotundifolia* L. – pod ochroną ścisłą, nielicznie na torfowisku przejściowym w uroczysku Rynki (1; FC39).

Crassulaceae

- Sedum acre* L. – niezbyt często na wyniesieniach mineralnych, obrzeżach borów, na przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Sedum maximum* (L.) HOFFM. – częściej tylko na wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29, FC39).
- Sedum sexangulare* L. – jak poprzedni (1; FC28, FC29, FC39).

Saxifragaceae

Chrysosplenium alternifolium L. – w olsach (2; FC18, FC28).

Saxifraga granulata L. – jedno stanowisko na wyniesieniu mineralnym między Surazem a Łapami (1; FC39).

Parnassiaceae

Parnassia palustris L. – rzadko, w uroczysku Rynki i pod Bokinami (1; FC29, FC39).

Grossulariaceae

Ribes alpinum L. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887).

Ribes nigrum L. – pod ochroną częściową, często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Ribes spicatum E. ROBSON – rzadziej niż poprzednia (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Rosaceae

Agrimonia eupatoria L. – niezbyt rzadko na wyniesieniach mineralnych, przydrożach, okrajkach lasów (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Agrimonia procera WALLR. – nieco rzadziej niż poprzedni (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Alchemilla gracilis OPIZ – w Wólce Waniewskiej (PAWLUS, SOKOŁOWSKI 1982).

Alchemilla monticola OPIZ – rzadko na łąkach (1; FC29, FC39).

Alchemilla propinqua H. LINDB. – w Bokinach (PAWLUS, SOKOŁOWSKI 1982).

Alchemilla sarmatica JUZ. – w Radulach (PAWLUS, SOKOŁOWSKI 1982).

Alchemilla subcrenata BUSER – w Śliwnie (PAWLUS, SOKOŁOWSKI 1982).

Cerasus avium (L.) MOENCH – rzadko zdziczały (1; FC18).

Cerasus vulgaris MILL. – jak poprzedni, częściej (1; FC28, FC29, FC39).

Comarum palustre L. – b. często na całym obszarze (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Crataegus monogyna JACQ. – na wyniesieniach mineralnych, przydrożach i w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Crataegus rhipidophylla GAND. – na grobli pod Kurowem (1; FC18).

Filipendula ulmaria (L.) MAXIM. – powszechnie na całym obszarze (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39), w podgatunkach typowym i *F. u. denudata* (J. et C. PRESL) HAYEK.

Filipendula vulgaris MOENCH – rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29).

Fragaria vesca L. – często na wyniesieniach mineralnych i w borach na obrzeżach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Fragaria × *ananassa* DUCHESNE – zawleczony na wyniesieniu mineralnym pod Uhowem (1; FC39).

- Geum rivale* L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Geum urbanum* L. – jak poprzedni (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Malus domestica* BORKH. – dziedziczyły na przydrożach (1; FC18, FC29, FC39).
- Malus sylvestris* MILL. – rzadko, m.in. na grobli pod Kurowem (1; FC18, FC28, FC39).
- Padus avium* MILL. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Padus serotina* (EHRH.) BORKH. – kenofit, często tylko w borach pod Surazem i Uhowem (2; FC18, FC39).
- Potentilla anserina* L. – pospolicie w całym Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Potentilla arenaria* BORKH. – rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29).
- Potentilla argentea* L. s. s. – na przydrożach i wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Potentilla collina* WIBEL. (s. l.?) – na wyniesieniu mineralnym w okolicach Bokin (SOLON i in. 1990; FC29).
- Potentilla dissecta* (WALLR.) ZIMMETER – na wyniesieniach mineralnych pod Uhowem (1; FC39).
- Potentilla erecta* (L.) RAEUSCH. – pospolicie (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Potentilla norvegica* L. – tylko koło Suraza (1; FC39).
- Potentilla rupestris* L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (1; FC18), skąd notowany już przez EJSMONDA (1887), rośnie także na Kosmatej Górze na południe od Suraza (WOŁKOWYCKI 1999), podany przez WAGĘ (1847 – 1848), który znalazł „...r. 1837 rzadki ten gatunek [...] w lesie Drożeńcińskim półtory mili od Łomży, gdzie na wzgórzach nad Narwią w niewielkiej ilości rośnie”; pięciornik skalny w dolinie Narwi prawdopodobnie osiąga wschodnią granicę zasięgu w Europie.
- Potentilla tenuiloba* JORD. – na przydrożach i wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Prunus cerasifera* EHRH. – rzadko dziedziczyły (1; FC18, FC29).
- Prunus insititia* L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Pyrus pyraeaster* (L.) DUROI – na przydrożach i w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Rosa canina* L. – rzadko w pobliżu wsi (1; FC18, FC28).
- Rosa dumalis* BECHST. em. BOULENGER – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29).
- Rosa rugosa* THUNB. – kenofit, pod Topilcem (1; FC28, FC29).
- Rosa sherardii* DAVIES – rzadko na przydrożach i na reducie Koziołek (1; FC18, FC39).
- Rubus caesius* L. – niezbyt rzadko w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Rubus idaeus* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Rubus nessensis* HALL – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29).
- Rubus saxatilis* L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Sorbus aucuparia* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Fabaceae

- Anthyllis vulneraria* L. – pod Izbiszczami (1; FC28, FC29).
- Astragalus arenarius* L. – rzadko na wyniesieniach mineralnych pod Topilcem i na obrzeżach doliny pod Łapami (1; FC28, FC29, FC39).
- Astragalus glycyphyllos* L. – niezbyt rzadko na przydrożach i wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Coronilla varia* L. – na wyniesieniach mineralnych, przydrożach, groblach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Genista tinctoria* L. – rzadko w lasach i na grobli pod Kurowem (1; FC18, FC28, FC29).
- Lathyrus palustris* L. – bardzo często, także w szuwarach trzcinowych (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Lathyrus pratensis* L. – dość często na łąkach (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Lathyrus sylvestris* L. – pod Pańkami (1; FC18, FC39).
- Lotus corniculatus* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Medicago falcata* L. – na przydrożach i rzadko na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Medicago lupulina* L. – na przydrożach i łąkach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Medicago sativa* L. – kenofit; rzadko na przydrożach (1; FC28, FC39).
- Melilotus alba* MEDIK. – archeofit, rzadko na obrzeżach doliny (2; FC18, FC28, FC29).
- Melilotus officinalis* (L.) PALL. – prawdopodobnie kenofit na północnym Podlasiu, przechodzi w granice Parku z nasypów drogowych i kolejowych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Ononis arvensis* L. – na przydrożach pod Łapami (1; FC39).
- Robinia pseudacacia* L. – kenofit, pod Kurowem (1; FC28).
- Trifolium alpestre* L. – rzadko na wyniesieniach mineralnych i na nasypach (1; FC18).
- Trifolium arvense* L. – na odłogach i przydrożach (2; FC28, FC29, FC39).
- Trifolium aureum* POLLICH – rzadko na łąkach i wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29, FC39).
- Trifolium campestre* SCHREB. – częściej niż poprzedni (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Trifolium dubium* SIBTH. – rzadko na obrzeżach Parku (1; FC39).
- Trifolium fragiferum* L. – b. rzadko na łąkach (1; FC29).
- Trifolium hybridum* L. – b. rzadko (1; FC18).
- Trifolium medium* L. – na łąkach i wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Trifolium montanum* L. – na wyniesieniach mineralnych w uroczyskach Sosnowiec i Rynki (1; FC29, FC39).
- Trifolium pratense* L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Trifolium repens* L. – jak poprzedni (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Trifolium resupinatum L. – gatunek rzadko, przejściowo dziczejący z uprawy (1; FC29).

Trifolium spadiceum L. – pod Łapami (EJSMOND 1887).

Vicia angustifolia L. – archeofit, rzadko na obrzeżach (1; FC28, FC29, FC39).

Vicia cassubica L. – na wyniesieniach mineralnych pod Topilcem (1; FC28, FC29).

Vicia cracca L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Vicia hirsuta (L.) S. F. GRAY – archeofit, rzadko na odłogach (1; FC28, FC29, FC39).

Vicia sepium L. – rzadko na łąkach i wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Viciatenuifolia ROTH – pod Śliwnem (EJSMOND 1887) i na grobli pod Kurowem (1; FC18).

Vicia tetrasperma (L.) SCHREB. – archeofit, na odłogach i przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Vicia villosa ROTH – archeofit, na odłogach, przydrożach i wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29, FC39).

Oxalidaceae

Oxalis acetosella L. – niezbyt rzadko w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Linaceae

Linum catharticum L. – w trakcie badań nie odnaleziony, dawniej na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EJSMOND 1887) i w zbiorowiskach turzycowo-mszystych (OKRUSZKO, OŚWIT 1973; OŚWIT 1973).

Geraniaceae

Erodium cicutarium (L.) L'HÉR. – archeofit, na wyniesieniach mineralnych, przydrożach, przesuszonych łąkach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).

Geranium palustre L. – na łąkach i obrzeżach olsów (1; FC18, FC28, FC39).

Geranium pratense L. – głównie na wyniesieniach mineralnych i przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Geranium pusillum L. – archeofit, na siedliskach synantropijnych (1; FC18, FC39).

Geranium robertianum L. – w lasach i na siedliskach synantropijnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Geranium sanguineum L. – na obrzeżach lasów i na wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29, FC38, FC39).

Geranium sylvaticum L. – b. rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC18).

Euphorbiaceae

Euphorbia cyparissias L. – b. rzadko na wyniesieniach mineralnych i przydrożach (1; FC29, FC39).

Euphorbia esula L. – jak poprzedni (1; FC39).

Euphorbia helioscopia L. – archeofit, pod Łapami (1; FC29, FC38, FC39).

Euphorbia virgultosa KLOKOV – na przydrożach (1; FC18, FC29, FC39).

Mercurialis perennis L. – na wyniesieniu mineralnym w uroczysku Sosnowiec i pod Śliwnem (EJSMOND 1887).

Polygalaceae

Polygala comosa SCHKUHR – na wyniesieniach mineralnych pod Łapami (1; FC39).

Polygala vulgaris L. – na wyniesieniach mineralnych pod Rzędzianami (1; FC18).

Aceraceae

Acer negundo L. – kenofit, główne miejsca wkraczania na obszar Parku to sąsiedztwo nasypów – drogowego pod Bokinami i kolejowego pod Łapami (1; FC28, FC29, FC38, FC39).

Acer platanoides L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Acer pseudoplatanus L. – kenofit, w lasach pod Topilcem i Wólką Waniewską, na grobli pod Kurowem (1; FC18, FC28, FC29).

Hippocastanaceae

Aesculus hippocastanum L. – sporadycznie zdziczały na obrzeżach lasów pod Surazem (1; FC39).

Balsaminaceae

Impatiens glandulifera ROYLE – kenofit, w szuwarach na obrzeżach Parku pod Waniewem (1; FC28).

Impatiens noli-tangere L. – niezbyt rzadko w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Impatiens parviflora DC. – kenofit, rzadko w borach pod Uhowem i Topilcem (1; FC29, FC39).

Celastraceae

Euonymus europaeus L. – niezbyt często w lasach i na wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Euonymus verrucosus SCOP. – znacznie rzadziej niż poprzedni (1; FC28, FC29, FC39).

Rhamnaceae

Frangula alnus MILL. – pod ochroną częściową, często w lasach i zaroślach (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Rhamnus cathartica L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Tiliaceae

Tilia cordata MILL. – dość często na wyniesieniach mineralnych, rzadziej na obrzeżach Parku, w pobliżu wsi (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Tilia platyphyllos SCOP. – ergazjofigofit lub kenofit, na grobli pod Kurowem (1; FC18).

Malvaceae

Malva alcea L. – archeofit, rzadko pod Łapami i Rzędzianami (1; FC18, FC39).

Malva neglecta WALLR. – archeofit, rzadko na siedliskach synantropijnych na obrzeżach (1; FC29, FC39).

Clusiaceae

Hypericum maculatum CRANTZ – rzadko na łąkach i na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Hypericum montanum L. – jedno stanowisko na wyniesieniu mineralnym między Surazem a Łapami (1; FC39).

Hypericum perforatum L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Hypericum tetrapterum FR. – na łąkach i na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Violaceae

Viola arvensis MURRAY – archeofit, dość często na obrzeżach Parku i na wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Viola canina L. – niezbyt rzadko na wyniesieniach mineralnych, łąkach i w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Viola epipsila LEDEB. – gatunek w Polsce krytycznie zagrożony (KAŹMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001); rzadko w olsach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Viola mirabilis L. – na wyniesieniu mineralnym między Topilcem i Wólką Waniewską (1; FC29).

Viola montana L. – na wyniesieniach mineralnych, na łąkach i w lasach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Viola odorata L. – kenofit, w parku dworskim w Kurowie (1; FC18, FC28).

Viola palustris L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Viola reichenbachiana JORD. ex BOREAU – w lasach (1; FC39).

Viola riviniana RCHB. – jak poprzedni (1; FC28, FC29).

Viola × *ruprechtiana* BORB. – niezbyt rzadko w szuwarach turzycowych, olsach i na łąkach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Viola tricolor L. – na wyniesieniach mineralnych i na obrzeżach Parku (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Cistaceae

Helianthemum nummularium (L.) MILL. – na wyniesieniu mineralnym pod Radulami (1; FC18).

Cucurbitaceae

Bryonia dioica JACQ. – kenofit, zdziczały pod Łapami (1; FC38).

Echinocystis lobata (F. MICHX.) TORR. et A. GRAY – kenofit, rozprzestrzenia się w całym Parku wchodząc do zbiorowisk welonowych na okrajach łożowisk (2; FC28, FC29, FC39).

Thymelaeaceae

Daphne mezereum L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EISMOND 1887).

Lythraceae

Lythrum salicaria L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Onagraceae

Circaea alpina L. – rzadko w lasach olszowych (1; FC18, FC39).

Chamaenerion agustifolium (L.) SCOP. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Epilobium hirsutum L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Epilobium montanum L. – dość często w lasach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Epilobium obscurum SCHREB. – pod Bokinami i w uroczysku Rynki (1; FC29, FC39).

Epilobium palustre L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Epilobium parviflorum SCHREB. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Oenothera biennis L. – gatunek na Podlasiu o statusie niejasnym, może tylko jako kenofit; na odłogach i przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Haloragaceae

Myriophyllum spicatum L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Myriophyllum verticillatum L. – stwierdzony przez CZECZUGĘ i in. (1983); autorzy ci podają również *M. alternifolium* z odcinka Bokiny – Radule, ale występowanie tego gatunku w Dolinie Górnej Narwi jest wątpliwe.

Hippuridaceae

Hippuris vulgaris L. – rzadko, pod Kruszewem i Radulami (1; FC18, FC28).

Cornaceae

Cornus sanguinea L. – rzadko pod Kurowem (1; FC28).

Cornus sericea L. – ergazjofigofit lub kenofit, zdziczały w szuwarach przy kładce edukacyjnej w Kurowie (1; FC28).

Apiaceae

- Aegopodium podagraria* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Anethum graveolens L. – sporadycznie dziczejący z uprawy (1; FC39).
Angelica sylvestris L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Anthriscus sylvestris (L.) HOFFM. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Berula erecta (HUDS.) COVILLE – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Carum carvi L. – na wyniesieniach mineralnych, łąkach i przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Chaerophyllum aromaticum L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EJSMOND 1887).
Chaerophyllum bulbosum L. – w parku dworskim w Kurowie, może jako relikw dawnych upraw (1; FC28).
Cicuta virosa L. – często w całym Parku (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Conium maculatum L. – archeofit, pod Uhowem i Bokinami (1; FC18).
Daucus carota L. – na wyniesieniach mineralnych i przydrożach (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
Heracleum sibiricum L. – często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Oenanthe aquatica (L.) POIR. – często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Pastinaca sativa L. – rzadko, np. na grobli pod Kurowem (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Peucedanum oreoselinum (L.) MOENCH – często na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Peucedanum palustre (L.) MOENCH – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Pimpinella saxifraga L. – przede wszystkim na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Selinum carvifolia L. – pod Kurowem (1; FC18).
Seseli annuum L. – na wyniesieniach mineralnych Maliniak i Murawiniec (1; FC29).
Sium latifolium L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Torilis japonica (HOUTT.) DC. – na grobli pod Kurowem (1; FC18).

Ericaceae

- Calluna vulgaris* (L.) HULL. – niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Oxycoccus palustris PERS. – tylko w uroczysku Rynki (1; FC39).
Vaccinium myrtillus L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Vaccinium uliginosum L. – na południowo-wschodnich obrzeżach Parku, przylegających do uroczyska Rynki (1; FC39).
Vaccinium vitis-idea L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).

Primulaceae

- Anagallis arvensis* L. – archeofit, pod Łapami (1; FC39).
Hottonia palustris L. – w olsach i w starorzeczach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Lysimachia nummularia L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Lysimachia thyrsoiflora L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Lysimachia vulgaris L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Primula veris L. – pod ochroną częściową, na wyniesieniach mineralnych, na grobli pod Kurowem i na wałach reduty Koziołek (1; FC18, FC29, FC39).

Trientalis europaea L. – w borach pod Surazem i na reducie Koziołek (1; FC18, FC39).

Plumbaginaceae

Armeria maritima (MILL.) WILLD. ssp. *elongata* (HOFFM.) BONNIER – pod Topilcem (1; FC29).

Oleaceae

Fraxinus excelsior L. – rzadko w grądach, lasach olszowych i w pobliżu wsi (1; FC18, FC28, FC29).

Gentianaceae

Centaureum erythraea RAFN – pod ochroną częściową, rzadko (1; FC18, FC39).

Gentiana pneumonanthe L. – pod ochroną ścisłą, b. rzadko na obrzeżach wyniesień mineralnych (1; FC29, FC39).

Menyanthaceae

Menyanthes trifoliata L. – pod ochroną częściową, często w całym Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC39).

Asclepiadaceae

Vincetoxicum hirundinaria MEDIK. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Rubiaceae

Galium aparine L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Galium boreale L. – na wyniesieniach mineralnych, przydrożach i łąkach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Galium mollugo L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Galium palustre L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Galium uliginosum L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Galium verum L. – na wyniesieniach mineralnych i na łąkach (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Polemoniaceae

Polemonium caeruleum L. – pod ochroną ścisłą, gatunek w Polsce narażony na wyginięcie (KAŻMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001), chociaż na Podlasiu pospolicie; w Parku na obrzeżach wyniesień mineralnych (1; FC18, FC28, FC29).

Convolvulaceae

Calystegia sepium (L.) R. BR. – pospolicie w całym Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Convolvulus arvensis L. – archeofit, na obrzeżach (2; FC28, FC29, FC39).

Cuscutaceae

Cuscuta europaea L. – na obrzeżach łozowisk i olsów pod Baciutami i Uhowem (1; FC29, FC39).

Boraginaceae

Anchusa arvensis (L.) M. BIEB. – archeofit, na obrzeżach (1; FC29, FC39).

Anchusa officinalis L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Cynoglossum officinale L. – status niejasny, może archeofit; na przydrożach i wyniesieniach mineralnych na północ od Suraża (1; FC39).

Echium vulgare L. – prawdopodobnie archeofit, na nasypach i sporadycznie na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Myosotis arvensis (L.) HILL – archeofit, na obrzeżach (2; FC28, FC29, FC39).

Myosotis palustris (L.) L. em. RCHB. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Myosotis stricta LINK ex ROEM. et SCHULT. – rzadko (1; FC18, FC39).

Pulmonaria mollis WULFEN ex A. KERN. – na reducie Koziółek (1; FC18).

Symphytum officinale L. – b. często w różnych typach zbiorowisk (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Callitichaceae

Callitriche cophocarpa SENDTN. – rzadko, w olsach, po rowach (1; FC29).

Callitriche verna L. em. LÖNNR. – jak poprzedni (1; FC39).

Lamiaceae

Acinos arvensis (LAM.) DANDY – przy zerwanym moście pod Kurowem (1; FC18).

Ajuga genevensis L. – na wyniesieniach mineralnych: na Sosnowcu i pod Uhowem (1; FC18, FC39).

Ajuga reptans L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Ballota nigra L. – archeofit, na obrzeżach (1; FC18, FC29, FC39).

Betonica officinalis L. – głównie na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

- Clinopodium vulgare* L. – rzadko, na grobli pod Kurowem i w pobliskich lasach (1; FC18).
- Galeobdolon luteum* HUDS. – na wyniesieniach mineralnych Maliniak i Murawiniec, na grobli pod Kurowem (1; FC18, FC29).
- Galeopsis bifida* BOENN. – rzadko (1; FC39).
- Galeopsis ladanum* L. – pod Baciutami i Uhowem (1; FC29, FC39).
- Galeopsis pubescens* BESSER – niezbyt często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Galeopsis speciosa* MILL. – jak poprzedni (3; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Galeopsis tetrahit* L. – jak poprzednie (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Glechoma hederacea* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Lamium album* L. – archeofit, siedliska ruderalne na obrzeżach (1; FC18, FC28, FC39).
- Lamium amplexicaule* L. – jak poprzedni (1; FC39).
- Lamium purpureum* L. – archeofit, częściej niż poprzednie (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Leonorus cardiaca* L. – archeofit, na obrzeżach (1; FC28, FC39).
- Lycopus europaeus* L. – pospolicie w całym Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Melittis melisophyllum* L. – pod ochroną częściową, na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec, podany już przez EJSMONDA w 1887 r. (1; FC18).
- Mentha aquatica* L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Mentha arvensis* L. – pospolicie (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Mentha longifolia* (L.) L. – sporadycznie (1; FC18, FC29).
- Mentha × verticillata* L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Origanum vulgare* L. – na wyniesieniach mineralnych pod Topilcem, Wólką Waniewską, na północ od Suraza (1; FC28, FC29, FC39).
- Prunella vulgaris* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Scutellaria galericulata* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Stachys palustris* L. – jak poprzedni (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Stachys sylvatica* L. – w lasach pod Pańkami (1; FC18).
- Thymus pulegioides* L. – na wyniesieniach mineralnych pod Radulami, Wólką Waniewską i Uhowem (1; FC18, FC29, FC39).
- Thymus serpyllum* L. – dość często (3; FC28, FC29, FC38, FC39).

Solanaceae

- Datura stramonium* L. – kenofit, pod Surazem i Topilcem (1; FC29, FC39).
- Hyoscyamus niger* L. – archeofit, na skraju parku dworskiego w Kurowie (1; FC28).
- Solanum dulcamara* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Solanum nigrum* L. – archeofit, pod Surazem (1; FC39).
- Solanum tuberosum* L. – sporadycznie i przejściowo zdziczały (1; FC29, FC39).

Scrophulariaceae

- Euphrasia rostkoviana* HAYNE – rzadko (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
Euphrasia stricta D. WOLFF. ex J. F. LEHM. – jak poprzedni (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
Limosella aquatica L. – tylko na drogach gruntowych pod Surazem (1; FC39).
Linaria vulgaris MILL. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Melampyrum nemorosum L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Melampyrum pratense L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29).
Odontites serotina (LAM.) RCHB. s. s. – niezbyt rzadko na łąkach i przydrożach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Pedicularis palustris L. – rzadko, ale miejscami obficie w północnej części Parku (1; FC18, FC28, FC29).
Rhinanthus minor L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
Rhinanthus serotinus (SCHÖNH.) OBORNÝ – jak poprzedni (1; FC28, FC29, FC39).
Scrophularia nodosa L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
Verbascum densiflorum BERTOL. – na przydrożach, rzadko na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Verbascum nigrum L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Verbascum phlomoides L. – pod Radulami (1; FC18).
Verbascum thapsus L. – pod Surazem, Łapami i Uhowem (1; FC29, FC39).
Veronica anagallis-aquatica L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC39).
Veronica arvensis L. – archeofit, na odłogach i innych siedliskach synantropijnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Veronica beccabunga L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Veronica chamaedrys L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Veronica longifolia L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Veronica officinalis L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
Veronica persica POIR. – kenofit, na południowych obrzeżach Parku (1; FC39).
Veronica scutellata L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Veronica serpyllifolia L. – rzadko (1; FC18, FC39).
Veronica spicata L. – w borach na północ od Suraza (1; FC18, FC39).
Veronica teucrium L. – dość często na wyniesieniach mineralnych oraz na reducie Koziołek (2; FC18, FC29, FC39).
Veronica verna L. – rzadko (1; FC29, FC39).

Lentibulariaceae

- Utricularia intermedia* HAYNE – w szuwarach *Caricetum diandrae* i *Caricetum elatae* w okolicach Bokin (OKRUSZKO, OŚWIT 1973; OŚWIT 1973; FC29), notowany również w przygranicznej części doliny Narwi (ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2001).
Utricularia vulgaris L. – w starorzeczach (1; FC18; FC 28).

Plantaginaceae

Plantago lanceolata L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Plantago major L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Plantago media L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Caprifoliaceae

Lonicera xylosteum L. – w olsach w okolicach Śliwna (MATOWICKA 1992; FC28).

Sambucus nigra L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Sambucus racemosa L. – kenofit, w lasach pod Uhowem (1; FC39).

Viburnum opulus L. – pod ochroną częściową, często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Valerianaceae

Valeriana officinalis L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Dipsacaceae

Knautia arvensis (L.) J. M. COULT. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Succisa pratensis MOENCH – na łąkach i na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Succisella inflexa (KLUK) BECK – gatunek w Polsce narażony na wyginiecie (KAŹMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001), w Narwiańskim Parku Narodowym rzadko na obrzeżach wyniesień mineralnych (1; FC28, FC29, FC39), poza Parkiem, w górnym biegu rzeki znacznie częstszy.

Campanulaceae

Campanula bononiensis L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EJSMOND 1887; FC18).

Campanula glomerata L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).

Campanula patula L. – rzadko na wyniesieniach mineralnych i na przydrożach (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Campanula persicifolia L. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC28, FC29, FC39).

Campanula rapunculoides L. – pod Kurowem (1; FC18).

Campanula trachelium L. – rzadko w lasach (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Jasione montana L. – niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).

Asteraceae

Achillea millefolium L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Achillea salicifolia BESSER – na brzegach koryt rzecznych w południowej części Parku (2; FC29, FC39).

- Antennaria dioica* (L.) GAERTN. – na wydmie w uroczysku Rynki (1; FC39).
- Anthemis arvensis* L. – archeofit, sporadycznie (1; FC39).
- Anthemis cotula* L. – archeofit, pod Łapami i Śliwnem (EJSMOND 1887).
- Anthemis tinctoria* L. – na siedliskach synantropijnych pod Baciutami, Łapami i Uhowem (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Arctium lappa* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Arctium tomentosum* MILL. – nieco rzadziej niż poprzedni (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Artemisia absinthum* L. – archeofit, na przydrożach i nasypach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Artemisia campestris* L. – dość często, m.in. na wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Artemisia vulgaris* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Bellis perennis* L. – tylko w parku dworskim w Kurowie (1; FC28).
- Bidens cernua* L. – niezbyt rzadko na aluwiach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Bidens frondosa* L. – kenofit, jeszcze niezbyt często pod Radulami, Kurowem, Topilcem i Surazem (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Bidens tripartita* L. – często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Calendula officinalis* L. – sporadycznie zdziczały (1; FC29, FC39).
- Carduus acanthoides* L. – archeofit, od Suraza po Bokiny (1; FC29, FC39).
- Carduus crispus* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Centaurea cyanus* L. – archeofit, na obrzeżach Parku (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Centaurea jacea* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Centaurea phrygia* L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EJSMOND 1887; FC18).
- Centaurea scabiosa* L. – na wyniesieniach mineralnych i przydrożach (2; FC18, FC29, FC39).
- Centaurea stoebe* – rzadko na wyniesieniach mineralnych (1; FC29, FC39).
- Chamomilla recutita* (L.) RAUSCHERT – archeofit, w południowej i środkowej części Parku (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Chamomilla suaveolens* (PURSH) RYDB. – kenofit, rzadko na obrzeżach (1; FC28).
- Cichorium intybus* L. – archeofit, na przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Cirsium arvense* (L.) SCOP. – często, wchodzi na przesuszone torfowiska (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cirsium oleraceum* (L.) SCOP. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cirsium palustre* (L.) SCOP. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cirsium rivulare* (JACQ.) ALL. – w Parku b. rzadko, tylko pod Kurowem (1; FC28).
- Cirsium vulgare* (SAVI) TEN. – archeofit, b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Conyza canadensis* (L.) CRONQUIST – kenofit, dość rzadko (2; FC28, FC29, FC39).
- Crepis paludosa* (L.) MOENCH – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Erigeron acris* L. – rzadko na obrzeżach (1; FC28, FC29).

- Erigeron ramosus* (WALTERS) BRITTON, STERNS et POGGENB. – kenofit, rzadko (1; FC28, FC29).
- Eupatorium cannabinum* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Filago arvensis* L. – rzadko na obrzeżach (1; FC28, FC29).
- Galinsoga ciliata* (RAF.) S. F. BLAKE – kenofit, na siedliskach synantropijnych (2; FC28, FC29, FC39).
- Galinsoga parviflora* CAV. – jak poprzedni (1; FC29).
- Gnaphalium sylvaticum* L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Gnaphalium uliginosum* L. – rzadko na aluwiach i drogach gruntowych (1; FC29, FC39).
- Helianthus annuus* L. – sporadycznie zdziczały (1; FC28, FC29, FC39).
- Helichrysum arenarium* (L.) MOENCH – pod ochroną częściową, niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Hieracium caespitosum* DUMORT. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Hieracium cymosum* L. – na wyniesieniach mineralnych pod Rzędzianami (1; FC18).
- Hieracium echioides* LUMN. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
- Hieracium lachenalii* C. C. GMEL. – rzadko (1; FC18, FC39).
- Hieracium lactucella* WALLR – w parku dworskim w Kurowie (1; FC28).
- Hieracium pilosella* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Hieracium sparsum* FRIV. ssp. *silesiacum* (E. KRAUSE) ZAHN – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
- Hieracium umbellatum* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Hypochoeris maculata* L. – w borach i na wyniesieniach mineralnych pod Surazem i Uhowem oraz w uroczysku Sosnowiec (1; FC18, FC39).
- Hypochoeris radicata* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Inula britannica* L. – na łąkach i obrzeżach wyniesieniach mineralnych (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Inula salicina* L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (EJSMOND 1887; FC18).
- Lactuca serriola* L. – archeofit, pod Łapami (stąd EJSMOND podaje tylko *L. virosa*) Baciutami, Topilcem (1; FC29, FC39).
- Lapsana communis* L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC39).
- Leontodon autumnalis* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Leontodon hispidus* L. – na wyniesieniach mineralnych na północ od Suraza (1; FC39), na Sosnowcu (EJSMOND 1887).
- Leucanthemum vulgare* L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Matricaria maritima* L. ssp. *inodora* (L.) DOSTÁL. – archeofit, często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Mycelis muralis* (L.) DUMORT. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
- Senecio jacobea* L. – na wyniesieniach mineralnych, nasypach i odłogach (1; FC28, FC29, FC39).

- Senecio paludosus* L. – dość często na całym obszarze (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Senecio sylvaticus L. – rzadko w borach (1; FC29, FC39).
Senecio viscosus L. – rzadko na obrzeżach borów (1; FC39).
Senecio vulgaris L. – archeofit, niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Serratula tinctoria L. – na wyniesieniu mineralnym Sosnowiec (1; FC18).
Solidago virgaurea L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Sonchus arvensis L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Sonchus asper (L.) HILL – archeofit, rzadko (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
Sonchus oleraceus L. – archeofit, nieco częściej niż poprzedni (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Tanacetum vulgare L. – na przydrożach, łąkach i na wyniesieniach mineralnych (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Taraxacum officinale F.H. WIGG. agg. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Taraxacum palustre (LYONS) SYMONS agg. – sporadycznie na zachód od Bokin (SOLON i in. 1990; FC29).
Tragopogon orientalis L. – rzadko na łąkach i na wyniesieniach mineralnych (1; FC39).
Tragopogon pratensis L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Tussilago farfara L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC39).
Xanthium strumarium L. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887) i na aluwiach pod Surazem, tuż poza granicami Parku (FC28, FC39).

Alismataceae

- Alisma plantago-aquatica* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Sagittaria sagittifolia L. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Butomaceae

- Butomus umbellatus* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Hydrocharitaceae

- Elodea canadensis* MICHX. – kenofit, dość często (3; FC18, FC28).
Hydrocharis morsus-ranae L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC39).
Stratiotes aloides L. – na całym obszarze (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Juncaginaceae

- Triglochin palustre* L. – na aluwiach (1; FC29, FC39).

Potamogetonaceae

- Potamogeton compressus* L. – rzadko (1; FC28).
Potamogeton crispus L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29).
Potamogeton lucens L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Potamogeton natans L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Potamogeton nodosus POIR. – podana przez CZECZUGĘ i in. (1983).

Potamogeton pectinatus L. – dość rzadko (2; FC28, FC39).

Potamogeton perfoliatus L. – rzadko, pod Surazem (1; FC39).

Liliaceae

Allium oleraceum L. – pod Łapami i Wólką Waniewską (1; FC28, FC29, FC39).

Allium vineale L. – na grądzikach pod Łapami i Uhowem (1; FC39).

Anthericum ramosum L. – na wyniesieniach mineralnych pod Topilcem (1; FC28, FC29).

Convallaria majalis L. – pod ochroną częściową, niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Hemerocallis fulva L. – rzadko zdziczały (1; FC39).

Majanthemum bifolium (L.) F. W. SCHMIDT – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Ornithogalum umbellatum L. – przejściowo zdziczały na przydrożu w lasach na północ od Suraza (1; FC39).

Paris quadrifolia L. – rzadko pod Kurowem, Radulami i Pańkami (1; FC18).

Polygonatum multiflorum (L.) ALL. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29).

Polygonatum odoratum (MILL.) DRUCE – jak poprzedni (1; FC18, FC39).

Iridaceae

Gladiolus imbricatus L. – pod ochroną ścisłą, na wałach reduty Koziołek (1; FC18).

Iris pseudacorus L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Iris sibirica L. – pod ochroną ścisłą, często na obrzeżach wyniesień mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Juncaceae

Juncus articulatus L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Juncus bufonius L. – niezbyt rzadko, na aluwiach, drogach gruntowych (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Juncus conglomeratus L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Juncus compressus JACQ. – rzadko, na drogach (1; FC29, FC39).

Juncus effusus L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Juncus squarrosus L. – pod Łapami (EJSMOND 1887).

Juncus tenuis WILLD. – kenofit, na drogach (1; FC18, FC29, FC39).

Luzula campestris (L.) DC. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Luzula multiflora (RETZ.) LEJ. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).

Luzula pallescens SW. – pod Radulami i Rzędzianami (1; FC18).

Luzula pilosa (L.) WILLD. – rzadko w lasach (1; FC18, FC29).

Cyperaceae

- Blysmus compressus* (L.) PANZ. ex LINK – pod Łapami (EJSMOND 1887).
- Carex acutiformis* EHRH. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Carex appropinquata* SCHUMACH. – często na całym obszarze (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex brizoides* L. – kenofit, w zapustach osikowych na wyniesieniu mineralnym w południowej części Parku (1; FC39).
- Carex cespitosa* L. – niezbyt często, na łąkach, na obrzeżach wyniesień mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex canescens* L. – rzadko na łąkach (1; FC18, FC29, FC39).
- Carex caryophyllea* LATOURR. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex chordorrhiza* L. F. – gatunek w Polsce narażony na wyginięcie (KAŹMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001); dawniej dość często w zbiorowiskach turzycowo-mszystych na skrajach doliny (OKRUSZKO, OŚWIT 1973), obecnie nielicznie w uroczysku Rynki (1; FC39).
- Carex cuprina* (I. SÁNDOR ex HEUFF.) NENDTV. ex A. KERN. – rzadko (1; FC18, FC39).
- Carex diandra* SCHRANK – rzadko w *Caricetum elatae* i *Caricetum lasiocarpae*, własne zbiorowisko tworzy w uroczysku Rynki (KOŁOS i in. 1996; 1; FC29, FC39).
- Carex digitata* L. – rzadko w lasach (1; FC39).
- Carex distans* L. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
- Carex dioica* L. – prawdopodobnie nie występuje już na obszarze Parku (OKRUSZKO, OŚWIT 1973).
- Carex divulsa* STOKES – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
- Carex echinata* MURRAY – rzadko na łąkach (1; FC29).
- Carex elata* ALL. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Carex elongata* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex flacca* SCHREB. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
- Carex flava* L. – b. rzadko, pod Śliwnem (EJSMOND 1887) i Waniewem (1; FC28).
- Carex* × *fulva* GOOD. (*C. hostiana* DC. × *C. oederi* RETZ.) – pod Śliwnem (EJSMOND 1887).
- Carex gracilis* CURTIS – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Carex hirta* L. – dość często, w różnych typach zbiorowisk (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex lasiocarpa* EHRH. – dawniej często, choć nielicznie w *Caricetum appropinquatae* i *C. elatae* (OKRUSZKO, OŚWIT 1973), obecnie głównie w uroczysku Rynki i na wysokości Bokin, gdzie tworzy własne zbiorowisko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex lepidocarpa* TAUSCH – b. rzadko (1; FC29).
- Carex leporina* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Carex limosa* L. – dawniej w *Caricetum diandrae* na obrzeżach doliny (OKRUSZKO, OŚWIT 1973).
- Carex montana* L. – na wyniesieniach mineralnych w okolicach Wólki Waniewskiej (1; FC29).

- Carex nigra* REICHARD – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Carex oederi RETZ. – w nielicznych miejscach na skraju doliny (OKRUSZKO, OŚWIT 1973).
Carex pallescens L. – rzadko (1; FC39).
Carex panicea L. – rzadko na łąkach (1; FC28, FC29, FC39).
Carex pilulifera L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
Carex praecox SCHREB. – pod Surazem (1; FC39).
Carex pseudocyperus L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Carex riparia CURTIS – jak poprzedni (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Carex remota L. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887; FC28).
Carex rostrata STOEKS – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Carex spicata HUDS. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Carex sylvatica HUDS. – pod Wólką Waniewską (1; FC28, FC29).
Carex vesicaria L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Carex vulpina L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
Eleocharis acicularis (L.) ROEM. et SCHULT. – pod Śliwnem (EJSMOND 1887).
Eleocharis palustris (L.) ROEM. et SCHULT. – niezbyt często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Eleocharis uniglumis (LINK) SCHULT. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
Eriophorum angustifolium HONCK. – niezbyt rzadko, pod Surazem, w uroczysku Rynki, pod Topilcem, Wólką Waniewską, Kurowem, Radulami i Rzędzianami (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Eriophorum latifolium HOPPE – dawniej w *Caricetum diandrae* (OŚWIT 1973).
Schoenoplectus lacustris (L.) PALLA – rozproszony na całym obszarze (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Scirpus sylvaticus L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).

Poaceae

- Agrostis canina* L. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
Agrostis capillaris L. – niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
Agrostis gigantea ROTH – dość często (3; FC28, FC29, FC39).
Agrostis stolonifera L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Alopecurus aequalis SOBOL. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
Alopecurus geniculatus L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Alopecurus pratensis L. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
Anthoxanthum odoratum L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Apera spica-venti (L.) P. BEAUV. – archeofit, na obrzeżach (1; FC28, FC29, FC39).
Arrhenatherum elatius (L.) P. BEAUV. ex J. PRESL et C. PRESL – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
Avena fatua L. – archeofit, sporadycznie (1; FC39).
Avena sativa L. – efemerycznie zdziczały z uprawy (1; FC28, FC29, FC38, FC39).

- Avenula pubescens* (HUDS.) DUMORT. – często na wyniesieniach mineralnych (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Brachypodium pinnatum* (L.) P. BEAUV. – w uroczysku Sosnowiec (EJSMOND 1887) i pod Topilcem (1; FC28, FC29).
- Briza media* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Bromus hordeaceus* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Bromus inermis* LEYSS. – na przydrożach (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Bromus racemosus* L. – gatunek odnotowany koło Topilca (SOLON i in. 1990; FC29), poza tym nie podawany z Podlasia (por. ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2001).
- Bromus secalinus* L. – archeofit, sporadycznie (1; FC39).
- Bromus tectorum* L. – jak poprzedni (1; FC29).
- Calamagrostis arundinacea* (L.) ROTH – rzadko, w lasach (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Calamagrostis canescens* (WEBER) ROTH – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Calamagrostis epigejos* (L.) ROTH – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Calamagrostis stricta* (TIMM) KOELER – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Corynephorus canescens* (L.) P. BEAUV. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Cynosurus cristatus* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Dactylis glomerata* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Danthonia decumbens* DC. – niezbyt rzadko (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Deschampsia caespitosa* (L.) P. BEAUV. – b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Echinochloa crus-galli* (L.) P. BEAUV. – archeofit, na obrzeżach (2; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Elymus repens* (L.) GOULD – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Festuca arundinacea* SCHREB. – rzadko (1; FC28, FC29, FC39).
- Festuca gigantea* (L.) VILL. – sporadycznie w olsach (1; FC39).
- Festuca ovina* L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Festuca pratensis* HUDS. – dość często (3; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Festuca rubra* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Festuca trachyphylla* (HACK.) KRAJINA – na odłogach (1; FC29).
- Glyceria declinata* BRÉB. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Glyceria fluitans* (L.) R. BR. – jak poprzedni (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Glyceria maxima* (HARTM.) HOLMB. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Glyceria plicata* FR. – rzadko w północnej części Parku (SOLON i in. 1990).
- Holcus lanatus* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Hordeum murinum* L. – archeofit lub kenofit, podany (jako pewny) z płatu *Carici-Agrostietum caninae* na zachód od Bokin (SOLON i in. 1990); z Niziny Północnopodlaskiej znany poza tym jedynie ze stanowisk synantropijnych w Hajnówce i w dolinie Bugu.

- Hordeum vulgare* L. – przejściowo zdziczały na obrzeżach (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Koeleria glauca* (SPRENG.) DC. – rzadko, pod Baciutami, Bokinami i Topilcem (1; FC28, FC29).
- Koeleria grandis* BESSER ex GORSKI – na wyniesieniach mineralnych Maliniak i Murawiniec (1; FC28, FC29).
- Lolium multiflorum* LAM. – kenofit, rozproszone stanowiska na łąkach (1; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Lolium perenne* L. – dość często (3; FC28, FC29, FC38, FC39).
- Melica nutans* L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29).
- Milium effusum* L. – jak poprzedni (1; FC18, FC28, FC29).
- Molinia caerulea* (L.) MOENCH – pod Baciutami, przy reducie Koziółek i w południowej części uroczyska Rynki (1; FC18, FC29, FC39).
- Nardus stricta* L. – niezbyt rzadko (2; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Phalaris arundinacea* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Phleum phleoides* (L.) H. KARST. – na wyniesieniach mineralnych Sosnowiec (EJSMOND 1887), Maliniak i Murawiniec (1; FC28, FC29), liczne stanowiska tuż poza granicami Parku w okolicach Suraza (FC39).
- Phleum pratense* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Phragmites australis* (CAV.) TRIN. ex STUED. – pospolicie, zwiększa swój areal na obszarze Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Poa angustifolia* L. – na wyniesieniach mineralnych na północ od Suraza, pod Wólką Waniewską i Topilcem (1; FC28, FC29, FC39).
- Poa annua* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Poa compressa* L. – rzadko, na wyniesieniach mineralnych, przydrożach, mostach (1; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Poa nemoralis* L. – rzadko (1; FC18, FC28, FC29).
- Poa palustris* L. – często (4; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Poa pratensis* L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).
- Poa remota* FORSELLES – rzadko w olsach, pod Wólką Waniewską i Pańkami (1; FC18, FC29).
- Poa subcaerulea* SM. – na wyniesieniach mineralnych pod Topilcem (1; FC28, FC29).
- Poa trivialis* L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Secale cereale* L. – zdziczały z uprawy (2; FC18, FC28, FC29, FC39).
- Setaria pumila* (POIR.) ROEM. et SCHULT. – archeofit, na obrzeżach (1; FC39).
- Setaria viridis* (L.) P. BEAUV. – jak poprzedni (1; FC29, FC39).
- Trisetum flavescens* (L.) P. BEAUV. – na wyniesieniach mineralnych (1; FC29, FC38), może tylko jako kenofit, tak jak na całym północnym Podlasiu, gdzie występuje b. rzadko, chyba tylko podsiewany i zdziczały (WOŁKOWYCKI 2001).
- Triticum aestivum* L. – przejściowo zdziczały (1; FC28, FC29, FC38, FC39).

Orchidaceae

Dactylorhiza incarnata (L.) Soó – pod ochroną ścisłą, rzadko na łąkach (1; FC18, FC28, FC39).

Dactylorhiza incarnata (L.) Soó ssp. *ochroleuca* – pod ochroną ścisłą, takson w Polsce wymierający (KAŹMIERCZAKOWA, ZARZYCKI 2001); tylko w uroczysku Rynki (1; FC39).

Dactylorhiza maculata (L.) Soó – pod ochroną ścisłą, b. rzadko (1; FC18).

Dactylorhiza majalis (RCHB.) P. F. HUNT et SUMMERH. – pod ochroną ścisłą, rzadko na łąkach (1; FC18, FC29, FC39).

Lemnaceae

Lemna gibba L. – na wschód od Waniewa (WOLFF, LANDOLT 1994; FC28).

Lemna minor L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Lemna trisulca L. – często, ale rzadziej niż poprzedni (4; FC18, FC28, FC29, FC39).

Lemna turionifera LANDOLT – na wschód od Waniewa (WOLFF, LANDOLT 1994; FC28).

Spirodella polyrhiza (L.) SCHLEID. – w wodach na całym obszarze (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Araceae

Acorus calamus L. – kenofit, b. często (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Calla palustris L. – dość często (3; FC18, FC28, FC29, FC39).

Sparganiaceae

Sparganium emersum REHMANN – dość często (3; FC18, FC28, FC29).

Sparganium erectum L. – pospolicie (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Sparganium minimum WALLR. – element subfosalnej flory doliny Narwi, szczątki znajdowane w torfach turzycowych nie starszych niż 2,5 tys. lat (OKRUSZKO, OŚWIT 1973).

Typhaceae

Typha angustifolia L. – b. często w całym Parku (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

Typha latifolia L. – jak poprzedni (5; FC18, FC28, FC29, FC38, FC39).

PODZIĘKOWANIA

Autorzy pragną wyrazić wdzięczność Recenzentom, bez których wnikliwych uwag i sugestii praca nie uzyskalaby ostatecznego kształtu. Opracowanie materiału wykonano w ramach projektu W/IIŚ/29/02 realizowanego na Politechnice Białostockiej.

PIŚMIENNICTWO

- BANASZUK H. 1996. Paleografia, naturalne i antropogeniczne przekształcenia doliny Górnej Narwi. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok.
- BANASZUK P. 1996. Siedliska glebotwórcze i gleby w Dolinie Górnej Narwi od Suraza do ujścia Biebrzy. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 428: 39–49.
- BARTOSZUK H. 1996. Zbiorowiska roślinne Narwiańskiego Parku Krajobrazowego. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 428: 79–93.
- BOBIATYŃSKA E. 1982. Rośliny lecznicze i ich występowanie w dolinie Narwi. Nauka i Praktyka 1–2: 101–110.
- CZECZUGA B., GOLECKA-RYBACZYK A., PRÓBA D. 1982. Makrofity rzeki Narwi na odcinku Suraz–Żółtki. Nauka i Praktyka 1–2: 85–99.
- DANIELEWSKA A., KONDRATIUK P. 1996. Geologia, rzeźba i hydrografia – czynniki warunkujące zróżnicowanie siedliskowe w Dolinie Górnej Narwi. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 428: 15–23.
- EJSMOND A. 1887. Wycieczka botaniczna w Grodzieńskie, nad Supraśl i Narew w powiecie białostockim odbyta na początku lipca 1886 r. Pamiętnik Fizyograficzny 7: 134–160.
- GOTELLI N. J., GRAVES G. R. 1996. Null models in ecology. Smithsonian Institution Press, Washington, London.
- KĄŻMIERCZAKOWA R., ZARZYCKI K. (red.) 2001. Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN, Inst. Botaniki im. W. Szafera, Inst. Ochr. Przyr., Kraków.
- KOŁOS A., MATOWICKA B. 1995. Roślinność projektowanego rezerwatu „Grobła pod Kurowem”. Parki nar. Rez. przyr. 14: 45–58.
- KOŁOS A., MATOWICKA B., STEPANIUK M. 1996. Kompleksowe badania przyrodnicze w projektowanym rezerwacie przyrody „Rynki” w Narwiańskim Parku Krajobrazowym. Problemy Ekologii Krajobrazu 2: 95–98.
- KORNAŚ J. 1981. Oddziaływanie człowieka na florę: mechanizmy i konsekwencje. Wiad. Bot. 25: 165–182.
- KULCZYŃSKI S. 1923–1924 (1927). Borealny i arktyczno-górski element we florze Europy środkowej. Rozprawy Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego PAU Seria III, Dział A/B 63–64(23–24): 1–96.
- MATOWICKA B. 1992. Próba określenia zjawisk dynamiki roślinności na podstawie mozaikowej struktury przestrzennej bagiennych lasów olszowych i ich stref kontaktowych w Dolinie Górnej Narwi. Zesz. Nauk. Politechniki Białostockiej. Inżynieria Środowiska 5: 329–403.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A., ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland. A Checklist. Polish Botanical Studies 15: 1–303.
- OKRUSZKO H., OŚWIT J. 1973. Przyrodnicza charakterystyka bagiennej Doliny Górnej Narwi jako podstawa melioracji. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 134: 31–101.
- OŚWIT J. 1973. Naturalne łąki mozgowo-mannowe na tle zbiorowisk roślinnych w dolinie. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 134: 149–165.
- OŚWIT J. 1991. Roślinność i siedliska zabagnionych dolin rzecznych na tle warunków wodnych. Roczn. Nauk. Ser. D 221: 1–220.
- PAWLUS M., SOKOŁOWSKI A. W. 1982 (1984). Rodzaj *Alchemilla* L. w północno-wschodniej Polsce. Fragm. Flor. Geobot. 28: 599–619.
- PAWŁOWSKA S. 1972. Charakterystyka statystyczna i elementy flory Polski. [W:] Szata roślinna Polski, W. SZAFAK, K. ZARZYCKI (red.). PWN, Warszawa. t. I: 129–206.
- PRONCZUK J. 1973. Zmiany hydrologiczne i cenotyczne w dolinie Narwi na przestrzeni 33 lat – jako podstawa rozważań melioracyjnych. Zesz. Probl. Post. Nauk. rol. 134: 131–147.

- SOKOŁOWSKI A. W. 1988. Zbiorowiska leśne i zaroślowe doliny Narwi na odcinku Suraż–Tykocin. Prace IBL 657–661: 79–92.
- SOKOŁOWSKI A. W. 1995. Rośliny naczyniowe Puszczy Knyszyńskiej. Parki nar. Rez. przyr. 14: 3–84.
- SOŁON J., BARTOSZUK H., KŁOSZEWSKA E. 1990. Roślinność rzeczywista doliny Narwi w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego. Nauka i Praktyka 1: 197–236.
- TRZCIŃSKA-TACIK H. 1979. Flora synantropijna Krakowa. Rozpr. habil. UJ 32: 1–278.
- WAGA J. 1847–1848. Flora polska jawnokwiatowych rodzajów [...]. Warszawa, Drukarnia S. Strąbskiego.
- WILLIAMS C. B. 1943. Area and the number of species. Nature 152: 264–267.
- WOLFF P., LANDOLT E. 1994. Spread of *Lemna turionifera* (*Lemnaceae*), the red duckweed, in Poland. Fragm. Flor. Geobot. 39: 439–451.
- WOŁKOWYCKI D. 1997. Flory ruderalne w krajobrazie wiejskim Niziny Północnopodlaskiej. Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica 4: 39–74.
- WOŁKOWYCKI D. 1999. Materiały do flory roślin naczyniowych Białegostoku i okolic. Zesz. Nauk. Politechniki Białostockiej. Nauki Techniczne. 123. Inżynieria Środowiska 11: 49–59.
- WOŁKOWYCKI D. 2000. Różnicowanie się i ujednolicanie flor ruderalnych w warunkach izolacji środowiskowej. Monogr. Bot. 87: 1–163.
- WOŁKOWYCKI D. 2001. Alien grass species on the North Podlasie Lowland (north-eastern Poland). [W:] Studies on grasses in Poland, L. FREY (red.). W. Szafer Institute of Botany, PAN, Krakow, 243–249.
- WÓJCICKA M. 1937. Roślinność dawnej Puszczy Knyszyńskiej. Prace roln.-leśn. PAU 25: 1–48.
- ZAJĄC A., ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- ZAJĄC M. 1996. Mountain vascular plants in the Polish lowlands. Polish Botanical Studies 11: 1–92.

STRESZCZENIE

Celem badań, których wyniki prezentowane są w pracy było ustalenie listy gatunków roślin naczyniowych występujących współcześnie w Narwiańskim Parku Narodowym oraz ocena ich częstości. Badania terenowe prowadzone były w latach 2000–2001 metodą kartogramu polowego i objęły cały obszar Parku. W ich rezultacie stwierdzono występowanie w Narwiańskim Parku Narodowym 659 gatunków roślin należących do 89 rodzin. Najliczniej reprezentowane są rodziny *Asteraceae* (z 72 gatunkami), *Caryophyllaceae* (31), *Cyperaceae* (36), *Fabaceae* (36), *Lamiaceae* (30), *Poaceae* (68) i *Rosaceae* (40). 66% flory stanowią byliny, 21% – terofity, a 13% – rośliny drzewiaste. Do flory Parku Narodowego należy 15 gatunków objętych ochroną ścisłą, 11 gatunków pod ochroną częściową oraz pięć gatunków ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin. Najbogatsze florystycznie są zbiorowiska lasów bagiennych, łąk oraz przede wszystkim muraw i widnych lasów łąkowych. Szczególnie duży wpływ na bogactwo flory Parku mają siedliska wyniesień mineralnych, tzw. „grądzików”, na których występują m.in. *Dianthus superbus*, *Iris sibirica*, *Polemonium caeruleum*, *Potentilla rupestris*, *Salix starkeana* i *Saxifraga granulata*. We florze Parku Narodowego odnotowano 125 gatunków obcych geograficznie. Spośród nich najbardziej ekspansywne na siedliskach mokradłowych są *Acer negundo*, *Bidens frondosa* i *Echinocystis lobata*. Najważniejszym czynnikiem powodującym spadek różnorodności florystycznej na obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego jest kurczenie się arealu koszonych łąk i szuwarów niskoturzycowych. W wykazie flory uwzględniono także gatunki nie stwierdzone w latach 2000–2001, ale podawane z obszaru Parku w literaturze.